

רגולציה בנושא סימון תוכני שידורים לשם הגנה על קטינים

מסמך זה נכתב לבקשת הוועדה המיוחדת לענייני הצעירים בראשות חה"כ נעמה לזימי, לקראת דיון בנושא מודלים ופעילות ממשלתית להבטחת תקשורת עצמאית מטיבה עבור הדורות הבאים, שיתקיים ב-17 ביולי 2024.¹ מטרת המסמך היא להציג את האמצעים הקיימים להגנה על ילדים מפני חשיפה לתכנים לא מותאמים בשידורים באמצעי התקשורת הרווחים כיום בישראל, ואת האמצעים שוועדות מקצועיות שעסקו בנושא המליצו לנקוט. ראשית תוצג במסמך האסדרה הנוכחית של תחום השידורים בעניין סימון גיל בסרטים וסדרות, לאחר מכן תוצג האסדרה הקיימת של תחום הפרסומות בהקשר של הגנה על ילדים, אחריה יובאו נתונים על השימוש באמצעי מדיה שונים לצריכה של תכנים בקרב ילדים ובני נוער, ולבסוף תוצגנה המלצות של ועדות ממשלתיות שהוקמו בשנים האחרונות בהקשר של אסדרת תחום השידורים והפלטפורמות החברתיות, בדגש על אמצעים להגנה על קטינים.

1. האסדרה הנוכחית של תחום השידורים בעניין סימון גיל בסרטים וסדרות בישראל

הגוף העוסק בסיווג גילי ובאישור של הקרנת **סרטי קולנוע בטלוויזיה** הוא המועצה לביקורת סרטים ומחזות, שסמכויותיה מעוגנות **בפקודת סרטי הראינוע** משנת 1927, וב**תקנות המועצה לביקורת סרטים ומחזות, התש"ם-1979**. בעלי רישיונות וגורמים אחרים כפופים להחלטת המועצה, כמפורט **בחוק התקשורת (בזק ושידורים), התשמ"ב-1982**. על יוצרי סרטים המעוניינים בהצגת סרטיהם בישראל חלה חובה להגישם לאישור המועצה, וזו רשאית לאשר או לפסול את הקרנתם בקולנוע ובשידורי הטלוויזיה. אלה הסיווגים החלים על סרטים שקיבלו אישור של המועצה בישראל: מותר לכול; מוגבל לצפייה מגיל 12/14/16/18 ומעלה.²

סיווג תוכניות בטלוויזיה בישראל מעוגן **בחוק סיווג, סימון ואיסור שידורים מזיקים, התשס"א-2001**, וכן **בתקנות סיווג, סימון ואיסור שידורים מזיקים, התשס"ג-2002**. גופי השידור (ולא מועצה מאסדרת) מחויבים להציג סימן המעיד שהתוכן אינו ראוי לצפייה מתחת לגיל מסוים (שמונה, 14 או 18). נדגיש כי בניגוד למצב הקיים בתחום הקרנת הסרטים, שבו יש גוף אחד מסווג, בתחום תוכניות הטלוויזיה ההחלטה על הסימון נעשית בתהליך של סיווג על ידי המשדרים עצמם, בהתאם לעקרונות הרגולטוריים המנחים המפורטים בחוק. הסיווג כולל שלושה סמנים לתכנים ספציפיים שעשויים להתלוות לדירוג הגיל: מין ופורנוגרפיה, אלימות ואכזריות; חשש לעידוד עבריינות; שימוש בסמנים מסוכנים.

¹ במקביל למסמך קצר זה, מוגש לוועדה מסמך כלכלי בנושא: ניתוח השפעת השינוי בהוצאה לפרסום על כלי התקשורת, מטעם המחלקה לפיקוח תקציבי במרכז המחקר והמידע של הכנסת.

² המשדר לביטחון לאומי, המטה להגנה על ילדים ברשת, **הגבלת גיל צפייה בסרטים**, 30 ביוני 2022.

המערכת לסיווג ולסימון של משדרים ככלל, ופעולתה בישראל בפרט, ספגו ביקורת ניכרת. בין היתר נטען כי הקריטריונים לקביעת גיל הצפייה המומלץ הם כוללניים, אינם ברורים ואינם מקיפים מספיק. כמו כן, נטען כי החלוקה לרמות סיווג לפי גיל איננה מפורטת מספיק.³

בהקשר זה נציין כי בשנת 2016 המליצה מועצת הכבלים והלוויין לבצע תיקון לחוק סיווג, סימון ואיסור שידורים מזיקים, התשס"א-2001, ובהתאם לתקן גם את התקנות מכוחו, ובין היתר המליצה על כך שתהיה חלוקה גילית לפי ארבע רמות סיווג. כמו כן, המליצה הוועדה להוסיף קטגוריית "אימה" לסיווג המבוסס תוכן.⁴ לפי בדיקתנו, המלצות אלו לא יושמו, ולא בוצעו תיקוני חקיקה בנושא.

2. האסדרה הנוכחית של שידור פרסומות בעניין שעות הצגתן לשם הגנה על קטינים

ההגבלות על שידור של פרסומות שיש בהן אלימות, מין או אכזריות מעוגנות בכללי הרשות השנייה לטלוויזיה ורדיו (שיבוץ תשדירי פרסומת בשידורי טלוויזיה), התשנ"ב-1992, ולפיהן תשדיר פרסומת או קדימון הכוללים ביטויים חזותיים, מילוליים או קוליים של אלימות, של מין או של אכזריות לא ישודרו במהלך או בין תוכניות המיועדות לילדים או בתכוף להן, בין השעות 14:30-21:00 בימי חול ובין השעות 06:00-21:00 בימי שבת ומועד. בנוסף לכך, בכללי סיווג, סימון ואיסור שידורים מזיקים (שידור פרסומות וקדימונים ומתן התראה), התשס"ה-2005, נקבע כי אחראי לשידור לא ישדר כלל קדימונים מהסוגים האלה: קדימון העלול לעודד עבריינות, לרבות קדימון המציג באור חיובי התנהגות שהיא עבירה פלילית, וקדימון העלול לעודד שימוש בסמים מסוכנים, ובכלל זה קדימון המציג שימוש בסמים מסוכנים באור חיובי.

עוד נקבע כי האחראי לשידור לא ישדר קדימון במהלך או בסמוך למשדר המיועד בעיקרו לגיל הרך, אם לפי תקנות הסיווג נושא הקדימון אינו ראוי לצפייה לגילי שמונה ומטה; במשדר המיועד לקטינים וקטינות – קדימון שאינו ראוי לצפייה לגילי 14 ומטה; במשדר לבני נוער – קדימון שאינו ראוי לצפייה לגילי 18 ומטה.

אשר לתאגיד השידור הציבורי, כללי מועצת תאגיד השידור הישראלי (שידור פרסומות, הודעות חסות ותשדירים לשירות הציבור), התשפ"א-2021, קובעים בין היתר כי לא ישודרו כלל הודעות חסות בערוץ הטלוויזיה לילדים ולנוער ולא יחולקו בשידוריו פרסים מטעם גוף מסחרי, וכי שיבוץ תשדיר פרסום בתוכניות המיועדות לילדים ולנוער או בסמוך להן יבוצע בהתחשב בהרגלי ההאזנה והצפייה של הילדים ובחופשות הלימודים לסוגיהן. בנוסף לכך נקבע בכללים כי לא ישודרו כלל תשדיר פרסום המכוון לקטינים שיש בו משום ניצול לרעה של עובדת היותם של קטינים נוחים לשכנוע יותר מבגירים, ונאסר על שידור תשדירי פרסום לנושאים או למוצרים שיש בהם משום עידוד קטינים למעשים לא ראויים או לא בטוחים; תשדירים שיש בהם ביטוי חזותי, מילולי או קולי של אלימות, של מין או של אכזריות; שיש בהם עניין העלול לגרום לחרדה או למצוקה אצל ילדים, או שאינם מתאימים מבחינה אחרת לגילם, לרבות בשל נגיעה מפורשת בנושאי מין. כמו כן נאסר על שידור קדימונים לתוכניות המיועדות למבוגרים בלבד.

³ להרחבה בעניין סיווג תוכניות טלוויזיה וסימון, לרבות ביקורת על המערכת לסיווג תוכניות, ראו: אתי וייסבלאי, [הגנה על ילדים ובני נוער מפני צפייה בשידורי טלוויזיה שאינם מתאימים לבני גילם](#), מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 19 במאי 2009.

⁴ המועצה לשידורי כבלים ולשידורי לוויין, [המלצת מועצת הכבלים והלוויין לתיקון חוק סיווג, סימון ואיסור שידורים מזיקים](#), התשס"א-2001, והתקנות מכוחו, 18 באפריל 2016. המלצות אלו הן חלק מעיסוק רחב יותר בסוגיית [מיקוד אסדרת רגולציית השידורים לגיל הרך, לילדים ולנוער של הגופים המפקחים על ידי המועצה לשידורי כבלים ולוויין](#) מ-17 במרץ 2016.

נדגיש כי יש חוקים, כללים ותקנות המתייחסים לעקרונות ולכללים הראויים לעשיית פרסומות ולדרכי שיווק המכוונים לקטינים, דוגמת [תקנות הגנת הצרכן \(פרסומת ודרכי שיווק המכוונים לקטינים\)](#), התשנ"א-1991, וכן [כללי הרשות השנייה לטלוויזיה ורדיו \(אישור מוקדם של תשדירי פרסומת\)](#), התשנ"ד-1994, אך אלו חורגים מגבולות הסוגיות הנבחנות במסמך זה, והוא לא יעסוק בהם.⁵

3. נתונים על שימוש באמצעי צפייה שונים בתוכני ידאו וטלוויזיה וברשתות החברתיות

נראה כי החוקים והתקנות שהוצגו לעיל גובשו ברוח התקופה שבה צפייה בתוכניות טלוויזיה המשודרות בזמן אמת, אם באמצעות רשות השידור ואם באמצעות שידורי כבלים ולוויין, הייתה הדרך העיקרית לצריכת תכנים. ואולם, עקב השינויים הטכנולוגיים המשמעותיים שחלו בתחום השידורים (לרבות כניסה של פלטפורמות שידור חדשות, התחזקות של שחקני סטרימינג ומעבר לשידורי OTT⁶ חלף שימוש בטכנולוגיות המסורתיות), חלו גם שינויים משמעותיים בהיבטים רלוונטיים נוספים – בהרגלי הצפייה, במספר שעות צריכת התכנים ובאופן הצריכה של התכנים – הן אצל צעירים והן אצל כלל האוכלוסייה. בפרק זה מובאים נתונים המעידים על השינויים הללו.

למשל, סקר של חברת פרטנר TV שנערך בשנת 2020 מצא שחל גידול בשיעור בצופים בתוכני טלוויזיה הן מהסמאטרפון (34%, לעומת 28% בשנת 2019) והן מהמחשב (31%, לעומת 28% בשנת 2019). הגידול בצפייה באמצעים אלו חל בד בבד עם גידול של 3% בצפייה בתוכני טלוויזיה בטלוויזיה (מ-87% בשנת 2019 ל-90% בשנת 2020). עוד נמצא בסקר כי **57% צופים בתוכני טלוויזיה בצפייה נדחית, לעומת 38% הצופים בתוכניות טלוויזיה רק או בעיקר בזמן שהן משודרות**. בנוסף לכך, בין שנת 2018 לשנת 2020 חלה עלייה משמעותית בשיעור המנויים לנטפליקס: מ-24% ל-7.55% יש לציין בהקשר זה כי מאז 2020 חל גידול נוסף בנתח השוק של נטפליקס, ועל פי נתוני איגוד האינטרנט הישראלי, **בשנת 2023 סיפקה נטפליקס שירותי תוכן ל-59% מהאוכלוסייה בישראל**. כמו כן, בשנת 2019 הצטרפה לישראל ספקית תוכן נוספת, דיסני פלוס, ונכון לתחילת שנת 2023 נתח השוק שלה היה 11.1%⁸. מהסקר של פרטנר TV עולה עוד שחל **גידול בקרב הצופים בתוכני יוטיוב באמצעות הטלוויזיה: מ-54% בשנת 2018 ל-67% בשנת 2020**.⁹

אשר לצריכת תוכני אקטואליה, על פי נתוני הסקר החברתי של הלמ"ס לשנת 2022 שהתפרסמו באוגוסט 2023, עולה כי 47% מהציבור הבוגר בישראל מגיל 20 ומעלה צורכים חדשות מערוצי הטלוויזיה, ו-57% צורכים את החדשות מאתרי אינטרנט (52%) או מהרשתות החברתיות (15%).¹⁰ ממצאים דומים נמצאו בסקר שפורסם באפריל 2024 על ידי המכון הישראלי לדמוקרטיה, ולפיהם **אתרי חדשות באינטרנט ורשתות חברתיות הם אמצעי התקשורת השכיח ביותר לצריכת חדשות בקרב הציבור היהודי בישראל**: 63% מהנסקרים השיבו כי הם בודקים חדשות באתרים על בסיס יומי,

⁵ תודתנו מסורה לעו"ד נעמה דניאל מהלשכה המשפטית של הכנסת על הערותיה המועילות בסקירת החוקים והתקנות המוזכרים במסמך.
⁶ OTT (Over The Top) הוא שירות המאפשר לצפות בתוכני סטרימינג או VOD שאינם מועברים באמצעות טכנולוגיות השידור המסורתיות כמו טלוויזיה בכבלים, טלוויזיה בלוויין או שידור טלוויזיה דיגיטלי קרקעי (DTT).

⁷ פרטנר, [כיצד השפיעה הקורונה על הרגלי הצפייה של הישראלים? – דוח תמונת מסך 2020](#).

⁸ איגוד האינטרנט הישראלי, [נתוני שוק התקשורת הישראלי בראשית 2023: טלוויזיה ושירותי סטרימינג](#), 31 בינואר 2023.
⁹ שם.

¹⁰ הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, [לקט נתונים מתוך הסקר החברתי 2022 בנושא עמדות לגבי התקשורת והרשתות החברתיות – הודעה לתקשורת](#), 16 באוגוסט 2023.

59.5% דיווחו כי הם צורכים חדשות באמצעות הרשתות החברתיות, ו-58% צורכים אקטואליה באמצעות ערוצי הטלוויזיה. כ-52% ממשיבי הסקר ציינו כי הם צורכים חדשות ואקטואליה באמצעות קבוצות או ערוצים בטלגרם או ווטסאפ.¹¹

סקר עדכני בעניין הרגלי הצפייה והגלישה פורסם בדצמבר 2023 על ידי החברות פלאפון ו-yes, וממנו עולה כי מספר שעות הצפייה היומיות הממוצעות לבית אב בישראל בשנה זו, בכל האמצעים, היה כעשר שעות, לעומת כתשע שעות ביום בשנת 2022. ערוצי הברודקאסט (כאן 11, קשת 12, רשת 13 וערוץ 14) רשמו צפייה ממוצעת של 48% מנפח הצפייה, לעומת 46% בשנת 2022. בדומה לנתוני הסקר החברתי של הלמ"ס וסקר המכון הישראלי לדמוקרטיה שצוינו לעיל, נמצא בסקר של פלאפון ו-yes כי **הרשתות החברתיות הן הפלטפורמה העיקרית לצריכת תכנים חדשתיים: 76% מהישראלים ציינו כי הם נוהגים להתעדכן בחדשות באמצעות פייסבוק, ווטסאפ, טלגרם וטוויטר. 66% דיווחו כי ערוצי הטלוויזיה הם מקור המידע החדשתי שהם צורכים, ו-57% ציינו כי הם צורכים את התכנים האלו באמצעות אתרי האינטרנט.**

נציין כי על פי נתוני פלאפון ו-yes, לאירועי 7 באוקטובר ומלחמת חרבות ברזל שפרצה בעקבותיה הייתה השפעה גם על אופן צריכת החדשות: מאז אוקטובר 2023 ועד לסוף חודש דצמבר של אותה שנה נרשמה ירידה של 31% בשירותי הצפייה הנדחית, ובערוצי הברודקאסט נרשמה ירידה של 63% בשירותים אלה. עוד עולה מנתוני yes כי עם תחילת המלחמה וסגירת מערכת החינוך, היקף הצפייה בתוכני ילדים עלה על היקף הצפייה במהלך החופש הגדול, ובשיאו הגיע ל-18% מכלל הצפייה באוקטובר 2023.

ממצא מעניין נוסף מהסקר מתייחס לעניין חשיפת ילדים לתכנים שאינם תואמי גיל: **78% מההורים מפחיתים את הצפייה בחדשות בסלון מחשש לחשיפת הילדים לתכנים הקשורים למלחמת חרבות ברזל.**¹²

אשר לשעות המסך, על פי נתוני הסקר של פרטנר TV משנת 2020 שהוזכר לעיל, ילדים מגיל שש עד 12 צרכו מדי יום בממוצע כ-5.6 שעות מסך, ומהן 2.1 שעות בטלוויזיה, 2.1 שעות בסמארטפון או בטאבלט ו-1.4 שעות במחשב. בני נוער בקבוצת הגיל 13-17 צפו בממוצע ב-6.5 שעות מסך, ומהן 2.1 שעות בטלוויזיה, 2.7 שעות בסמארטפון או בטאבלט ו-1.7 שעות במחשב.¹³ נתונים עדכניים יותר של חברת בזק משנת 2024 מעידים כי **מספר שעות המסך הממוצע בקרב בני הנוער בקבוצת הגיל 13-17 בישראל (בכלל הפעילויות) הוא יותר מחצי יממה – 12.1 שעות מדי יום.** פעילויות אלו כוללות צפייה בסדרות ובסרטים, גלישה ברשתות החברתיות, משחקי רשת (גיימינג), האזנה למוזיקה, חיפוש מידע לצורכי לימודים, צריכת חדשות ועוד.¹⁴ אומנם בסיסי הנתונים השונים לא מאפשרים השוואה אמפירית בין התקופות, אבל יש בהם כדי לתת אינדיקציה על הגידול בצריכת מסכים מסוגים שונים בקרב בני הנוער בפרק זמן קצר יחסית. על פי נתוני איגוד האינטרנט הישראלי, הפלטפורמות החברתיות המובילות בקרב בני הנוער בגילי 13-17 הן ווטסאפ (99% שימוש), יוטיוב (98%), אינסטגרם (84%), טיקטוק (70%), טלגרם (66%) ופינטרסט (62%).¹⁵

¹¹ המכון הישראלי לדמוקרטיה, **ממצאים עיקריים של סקר שימושי תקשורת, אמון בתקשורת ואורינות תקשורת**, 1 במאי 2024.

¹² דוח הרגלי הצפייה והגלישה של yes ופלאפון, דצמבר 2023. התקבל בדוא"ל על ידי עו"ד עידו רוזנברג, המשנה ליועץ המשפטי וממונה על קשרי ממשל, חברת פלאפון תקשורת בע"מ, 26 ביוני 2024.

¹³ פרטנר, **כיצד השפיעה הקורונה על הרגלי הצפייה של הישראלים? – דוח תמונת מסך 2020**.

¹⁴ בזק, **דוח האינטרנט – עשור לדוח החיים הדיגיטליים בישראל**, פברואר 2024.

¹⁵ איגוד האינטרנט הישראלי, **שימוש ברשתות חברתיות ושירותים מקוונים בישראל: נתוני 2024 עם פילוחים דמוגרפיים**.

4. הפעילות הממשלתית לאסדרת תחום השידורים, בדגש על הגנה על קטינים

נוכח שינויים אלו, וכן לאור כניסה של ספקי תוכן בין-לאומיים לישראל, עלה הצורך בבחינת אסדרה עדכנית יותר של התחום. בשנים האחרונות הוקמו וועדה ושני צוותים שמטרתם לבחון את השינויים הנדרשים באסדרה של סוגיות הקשורות בשוק השידורים ובתוך כך במוגנות של ילדים בתחום של צריכת שידורים ותכנים באמצעות פלטפורמות דיגיטליות. הוועדה לאסדרת העל בתחום השידורים (ועדת פולקמן) הגישה את המלצותיה ביולי 2021; בעקבותיה קם הצוות המייעץ לשר התקשורת לבחינת האסדרה על פלטפורמות תוכן דיגיטליות, שהגיש דוח והמלצות בדצמבר 2022. כמו כן, ביולי 2023 הוקם צוות בין-משרדי לעניין מוגנות של ילדים ברשת, בדגש על מכשירי סלולר.

עיקרי ההמלצות של ועדות אלה, בדגש על סוגיית ההגנה על קטינים מפני צפייה בתכנים לא מותאמים בפלטפורמות השונות, מובאים להלן.

4.1 המלצות הוועדה לאסדרת העל בתחום השידורים

כאמור, הוועדה הוקמה במטרה לבחון ולהמליץ על תיקונים רוחביים וחקיקתיים בכל הנוגע לאסדרת שוק השידורים בישראל. הוועדה המליצה בין היתר על הקמת **רגולטור אחוד**, "רשות השידורים המסחריים", שיפקח על ספקי התוכן ללא קשר לטכנולוגיית השידור שבה הם משתמשים. המלצה נוספת היא צמצום הרגולציה, ובמקביל החלת חובות גם על ספקי תוכן בין-לאומיים. **בהקשר של הגנה על קטינים מפני צפייה בתכנים שלא הולמים את גילם**, הוועדה קבעה כי על אף הגידול החד בנגישות לתכנים ברשתות החברתיות ובפלטפורמות לשיתוף תכנים, שאינם מפוקחים, על התוכן המשודר על המסך לעמוד תחת הגדרות מחמירות יותר. על כן המליצה הוועדה להשאיר בידי מועצת השידורים את הסמכות לקבוע כללים לשם הגנה על קטינים, לרבות לשם פיקוח על ביצוע חוק סיווג וסימון תכנים, בהתאם לסמכות הנתונה למועצה ולרשות כיום. עוד המליצה הוועדה כי מדיניות ההגנה על קטינים לא תצריך קבלת אישור מראש של הרגולטור, אך תיאכף בדיעבד במקרה של חוסר עמידה בכללים. אשר לכללים עצמם, הוחלט שכדי למנוע התרחבות עודפת של כללי הרגולציה, בשלב גיבוש החקיקה יפעלו הגורמים הרלוונטיים לגיבוש רשימת נושאים מגודרת או מנגנון למיקוד גידור סמכויות הרגולטור בתחום ההגנה על קטינים לנושאים נדרשים בלבד.

4.2 המלצות הצוות המייעץ לשר התקשורת לבחינת האסדרה על פלטפורמות תוכן דיגיטליות

הצוות המייעץ לשר קיבל מנדט לעסוק בשינויים שחלו בשוק השידורים והתמקד בסוגיות דחופות במרחב המקוון, לרבות תכנים בלתי חוקיים ופוגעניים וחוסר איזון ביחסי כוחות בין מפעילי הפלטפורמות לבין המשתמשים. הוועדה הציעה מתווה רגולטורי לטיפול בתכנים פוגעניים ולשמירה על זכויות המשתמשים, תוך שמירה על איזון בין חופש הביטוי לבין הגנה על הציבור, והקמת **גוף רגולטורי ייעודי לפיקוח ואכיפה** של המתווה הרגולטורי. בין היתר הוועדה המליצה להחיל רגולציה על פלטפורמות עם משתמשים פעילים בשיעור של מעל 5% מכלל האוכלוסייה בישראל, לקבוע אחריות משפטית של מפעילי הפלטפורמות ביחס לתכנים בלתי חוקיים ופוגעניים מובהקים המפורסמים על גבי הפלטפורמות ולחייב את הפלטפורמות להפעיל מוקד מקוון לדיווח על תכנים בלתי חוקיים ופוגעניים ולטפל בדיווחים אלה. בנוסף לכך המליצה הוועדה להסמיך את בתי המשפט להוציא צווים להסרת תכנים בלתי חוקיים ופוגעניים, לחייב את הפלטפורמות ליידיע את המשתמשים בעניין הגבלות שהטילו על החשבונות שלהם או התכנים שהם מעלים ולנמק מדוע, ולהקים לכל פלטפורמה נציגות בישראל.

בעניין **הגנה על קטינים מפני תכנים בעייתיים**, הוועדה המליצה לקבוע הוראות מיוחדות **באמצעות חקיקה** (בדומה למודל הקיים בגרמניה) לגבי תכנים שעשויים להביא לפגיעה משמעותית, ובמיוחד כאשר מושא הפגיעה הוא קטין. אשר

לתוכן פוגעני כלפי קטינים, הוועדה המליצה להכליל אותו בקטגוריה של תכנים בלתי חוקיים בעליל, שתאפשר טיפול מהיר יותר ותמנע חשיפה ממושכת שלו.

עוד נציין כי חלק מחברי הוועדה סברו שמאחר שקטינים הם קבוצה פגיעה במיוחד, הנזקים שעשויים להיגרם להם כתוצאה מאמירות פוגעניות ברשת (דוגמת קריאות לחרמות, בריונות והשפלות פומביות) עשויים להיות הרסניים לשלומם הנפשי, ובמקרים קיצוניים אף לגרום לאובדנות. על כן, חברי ועדה אלה סברו כי נדרש להגביר את האחריות של מפעילי הפלטפורמות ביחס לקבוצת אוכלוסייה זו, באמצעות הרחבת סוגי התכנים שבגינם תחול עליהם אחריות משפטית. **בכל הנוגע לסיווג תכנים אלה** סברו חברי ועדה אלה כי יש לאמץ מבחן תוצאתי, שלפיו תוכן פוגעני כאמור יהיה כל תוכן שנועד להשפיע על קטין מסוים, ואשר סביר שהתוכן יאיים, יטריד או ישפיל את הקטין באופן משמעותי.

לפי בדיקתנו, במועד סגירת המסמך המלצות הוועדות לא יושמו, לא הוקמו גופים רגולטוריים ולא קודמה חקיקה ייעודית בנושא.

4.3 צוות בין-משרדי לעניין מוגנות ילדים ברשת

ב-30 במרץ 2023 הוזמנו כמה משרדי ממשלה על ידי שר התקשורת להשתתף בצוות בין-משרדי שידון בנושא קידום ההגנה על ילדים ונוער במרחב המקוון בכלל ובאמצעות מכשירי הסלולר בפרט ויגבש המלצות בנושא.¹⁶ צוות המוגנות מורכב מנציגי המשרד לביטחון לאומי, משרד המשפטים, משרד החינוך, משרד הרווחה והביטחון החברתי, משרד הבריאות ומשרד התקשורת. ב-2 באפריל 2024, בדיון בוועדה המיוחדת לענייני הצעירים בכנסת שנערך בעקבות דיון מ-25 בדצמבר 2023 בנושא פעילות משרד החינוך למניעת חשיפת תלמידים לתוכן קשה ברשתות החברתיות,¹⁷ משרד התקשורת מסר כי הצוות שמונה ב-3 ביולי 2023 יועד להמשיך את פעילות הממשלה בתחום הנדון ולבחון פתרונות רגולטוריים וטכנולוגיים לשיפור המוגנות של ילדים ברשת בכלל, תוך שימוש במכשירי הסלולר בפרט. בעניין זה נמסר עוד כי "בימים אלה שוקד המשרד על כתיבת דוח עבודת הצוות, תוך דיונים מתמשכים בין כלל חברי הצוות, במטרה ללבן את המלצותיו ולהגישן בשבועות הקרובים".¹⁸

במענה על פנייתנו בנושא נמסר ב-23 ביוני 2024 מלשכת מנכ"ל משרד התקשורת כי עד לסוף אותו החודש צפוי שיוגש דוח המלצות הצוות.¹⁹ ב-2 ביולי 2024 נמסר מנציגת המשרד לביטחון לאומי בצוות, ד"ר נאוה כהן-אביגדור, כי טרם הוגשו ההמלצות לשר.²⁰ פנייה נוספת אל מנכ"ל משרד התקשורת ב-10 ביולי 2024 כדי לבדוק אם חל שינוי בסטטוס ההגשה של הדוח לא נענתה עד למועד הגשת המסמך.

¹⁶ משרד התקשורת, [הודעת דוברות: שר התקשורת ד"ר שלמה קרעי מקים צוות בין-משרדי למוגנות ילדים ברשת](#), 30 במרץ 2023.

¹⁷ למסמך של מרכז המחקר והמידע שנכתב לקראת דיון הוועדה, ראו: רינת בניטה, [פעולות מניעה והסברה בנושא](#)

[חשיפת בני נוער לתכנים קשים ברשתות החברתיות בצל המלחמה](#), מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 24 בדצמבר 2023.

¹⁸ עינבל משש, מנכ"ל משרד התקשורת, התייחסות משרד התקשורת לסוגיית סינון תכנים פוגעניים, דוא"ל, 2 באפריל 2024.

¹⁹ נועה שלום, לשכת מנכ"ל משרד התקשורת, מענה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 23 ביוני 2024.

²⁰ ישיבת השדולה להגנה על ילדים ברשת בראשות חברת הכנסת מיכל שיר סגמן, [כינוס ראשון – 2 ביולי 2024](#).